

mam autem respondet Cajetanus, illum non fuisse locutum de proprio voto, sed lato modo vocasse votum pactum illud, quo se obligat Episcopus ad tale munus. Nam quia tale pactum voluntarium est, et religiosum, id est, ad cultum Dei spectans, et postquam factum est, de se perpetuo obligat, ideo quamdam analogiam habet cum voto, et lato modo solet ita nuncupari. Quomodo in Baptismo dicuntur fideles votum facere profitendi christianam fidem, et se subjiciendi Ecclesiae, cum tamen proprium votum non sit, ut alibi diximus. Et in eodem sensu vocatur quodammodo professio, quam facit Episcopus, cum instituitur; non quia illa cum proprio voto ad Deum fiat, nec quia sit ejusdem rationis cum professione religiosa, de qua postea dicturi sumus; sed generali appellatione, qua dicitur aliquis profiteri militiam, vel servitutem, aut subjectionem, cum se adscribit tali muneri, et promittit, vel usum ejus, vel fidelitatem, aut quid simile. Qui modus professionis, si alias sit de se perpetuus, ad statum sufficit, et consequenter ad illam satis est illa solemnitas, quae morali modo ad publicam ac perpetuam obligationem, vel per leges postulatur, vel ex natura rei sufficiens est, si humanae leges nihil speciale disponant.

30. *Satisfit ex dictis secundae rationi dubitandi.* — Et per haec satisfactum est secundae rationi dubitandi in principio positae. Concedimus enim Episcopum non constitui in statu propriae perfectionis ex vi solius consecrationis; imo nec consecrationem esse necessariam, ut Episcopus censeatur in tali statu constitutus. Quia si sit electus et confirmatus, jam est in statu, juxta decisionem Innocentii III, in d. cap. *Cum inter corporalia*. Et consequenter ille status erit perfectionis, juxta dicenda in puncto sequenti. Imo ait Innocentius, consecrationem nihil addere illi statui, quod supra de vinculi immobilitate declaravi. Nam respectu operationum perfectarum aliquid addit, cum plura, et satis magna, et perfecta possit facere Episcopus consecratus, quae sine consecratione per seipsum perficere non potest; et ideo fortasse tunc dicitur esse quasi in statu consummato, in dicto cap. *Licet*.

31. *Satisfit secundae parti ejusdem rationis dubitandi.* — Deinde ad alteram partem de praelatura, jam ostensum est quomodo habeat immobilitatem ad statum sufficientem. Nec obstat quod illa immobilitas ex jure canonico pendeat, quia etiam fundatur in pacto quasi intrinseco illi muneri, et per jus canonicum

quasi completur, quod fere in omni statu invenitur. Adde denique, cum hic status intrinsece pendeat ex confirmatione Papae, etiam modo stabilitatis suae pendere quasi intrinsece ex modo quo Papa illum confirmat; quia ipse est praecipuum caput in terris cujuscumque Ecclesiae, tam universalis quam particularis; et ideo ejus consensus in tali vinculo constituendo principaliter postulatur, et ab illo maxime pendet ejus firmitas. Per jus autem canonicum declaratum est, Romanum Pontificem non aliter habere ratum tale vinculum, nisi sub ea conditione, ut sine suo consensu dissolvi non possit; et ideo nihil obstat, imo juvat, quod haec firmitas ex jure canonico pendeat.

CAPUT XVII.

UTRUM PRAELATI SECULARES EPISCOPIS INFERIORES, VEL ETIAM PAROCHI, SINT IN STATU PERFECTIONIS.

1. *Aliqua sunt ad quaestionem supponenda.* — Haec quaestio tacta est in rationibus dubitandi in praecedenti capite propositis; et D. Thomas in d. q. 184 illam tractat, quia est ad plenam cognitionem status perfectionis necessaria. Observandum enim imprimis est, in ea considerari hos Praelatos praecise ratione muneris, secluso voto castitatis, quod habent ut clerici in sacris ordinati, de quo statu infra dicendum est. Unde consequenter supponimus hos non esse in statu perfectionis acquirendae; quod a fortiori probant, quae de Episcopis diximus; ideoque agimus de statu perfectionis exercendae. Deinde supponimus, ex vi solius ordinationis non esse hos praelatos in statu perfectionis exercendae; quod etiam ex his, quae de Episcopis diximus, suaderi potest. Item de omnibus clericis infra ordinem sacerdotis constitutis est id manifestum; quia ex vi solius ordinationis non obligantur nec deputantur ad opera perfectionis. Et, licet ratione status clericalis vel specialem aliquam obligationem habere possint ex praeepto Ecclesiae, ut ad recitandas horas, vel etiam majorem vitae honestatem ac decentiam requirant, nihilominus haec omnia non attingunt proprium aliquem perfectionis gradum, sed pertinent ad communem viam praeeptorum. Nam etiam in laicis pro diversitate statuum possunt plures vel pauciores obligationes reperiri. Quapropter status talium clericorum non excedit communem statum vitae chris-

tianae, licet intra latitudinem illius digniorem gradum obtineat.

2. *An simplices sacerdotes in statu perfectionis sint.* — *Probatur pars affirmativa.* — De simplicibus autem sacerdotibus nonnullum dubium esse potest, an ex vi sacerdotalis characteris possint dici in statu perfectionis constituti. Non enim desunt qui ita sentiant, ut videre licet in Antonin., 3 p., in Prolog., § 4 et 5; et August. de Ancon., lib. de Potest. Eccles., q. 76, art. 1. Et suaderi potest, quia ex vi sui ordinis habent proprium vitae institutum immutabile, et ad excellentissima opera, quae magnam sanctitatem et perfectionem requirunt, ordinatum; nimirum ad consecrandum corpus et sanguinem Domini, et ad offerendum Deo divinissimum sacrificium, et ut sacerdos sit mediator inter Deum et populum, nomine totius Ecclesiae pro fidelibus intercedendo. Quae omnia adeo sunt excellentia, ut si comparetur consecratio Episcopi ad ordinationem sacerdotis, in eo praecise quod unaquaeque per se confert, altior videatur sacerdotis ordinatio quam Episcopi consecratio. Ergo sacerdos ex vi sui ordinis constituitur in statu perfectionis exercendae. Et confirmatur: nam ratione sui ordinis tenetur ad majorem vitae puritatem quam omnes inferiores, et ideo ejus peccatum, caeteris paribus, gravius est, ut sentiunt Gregor., in Pastoral.; et Ambros. et Chrysost., in lib. de Sacerdotali dignitate.

3. *Pars negativa ostenditur.* — Contrarium nihilominus sentiunt D. Thom. et Cajet., Gerson, et alii statim citandi. Imo etiam Antoninus et Anconalimitant suam sententiam, dicentes, presbyteros lato modo et non proprio, esse in statu perfectionis. Potestque suaderi D. Thomae sententia, quia clerici etiam sacerdotes ex vi suae ordinationis non obligantur ad perficiendos alios, nec ad propriam perfectionem acquirendam, nec ad opera supererogationis, praescindendo nunc a voto castitatis. Et quamvis teneantur digne ministrare, in rigore satisfaciunt huic obligationi, servando praeepta, et in gratia ministrando. Quam obligationem habet etiam populus christianus suo modo, quatenus tenetur communicare, et digne ad tantum sacramentum accedere. Quod vero haec obligatio sit major in sacerdote, solum constituere videtur differentiam secundum magis et minus, intra latitudinem generalis status vitae christianae, quae praeeptorum observatione contenta est, et habet ordinem vel gradum juxta varias personarum conditiones et dignitates, etiamsi statum perfec-

tionis non profiteantur, nec ad illum ascenderit.

4. *Resolutio quaestionis fit, sacerdotes saltem inchoative esse in statu perfectionis.* — Et uterque modus dicendi potest facile defendi, quia dissensio videtur esse magis de modo loquendi quam de re. Nihilominus tamen negare non possum, quin sacerdotes habeant aliquo modo statum perfectionis, saltem inchoatum, tum quia habent sacrum ministerium valde excellens, ratione cujus ad magnam honestatem et virtutem obligantur, ut docent Patres scribentes de sacerdotio, praesertim Chrysostomus et Ambrosius. Unde D. Thomas, q. 184, art. 8, fatetur majorem sanctitatem requiri in sacerdote propter excellentiam ministerii, quam in non sacerdote. Et Cajetanus, in eadem quaestione, art. 4, dicit ex hypothesi, quod, si obligatio ad majorem perfectionem sufficeret ad statum perfectionis, sacerdos ex vi sui ordinis esset in statu perfectionis. Ego autem supra ostendi, sacerdotem non minus obligari ad exteriorem quam ad interiorem virtutem; et certe in Pontificali Romano, Isidoro et aliis, etiam externa munera perfectionis tribuuntur sacerdoti, ut inferius in hoc capite videbimus. Quapropter censeo sacerdotes ex vi sui ordinis habere statum altiore et sanctiorem, qui ab eis nonnulla perfectionis opera requirit, ratione cujus obligationis merito dici possunt esse aliquo modo, saltem inchoative, in statu perfectionis.

5. *Opinio affirmans praelatos inferiores Episcopis esse in statu perfectionis.* — Nostra vero quaestio propria est de praelatis, vel pastoribus animarum inferioribus Episcopis, an ex vi praelationis seu muneris sui simpliciter sint in statu perfectionis. In quo puncto indistincte de omnibus, parochos etiam includendo, partem affirmantem docuit Gerson in d. tract. de Statu perfectionis, alphab. 67, litt. V, et sequentibus, in tertia parte. Sequitur Henric., Quodlib. 12, q. 28 et 29; et Major, 4, dist. 38, quaest. 7. Fundamentum hujus sententiae est, quia isti omnes ex vi sui muneris obligantur ad opera valde perfecta, nimirum, ad curandum de salute aliorum, eos illuminando et perficiendo, et ad animam pro illis ponendam, si oportuerit. Confirmatur, quia discipuli Christi, quos specialiter elegit, et misit binos ante faciem suam, Luc. 10, fuerunt in aliquo statu perfectionis supra communem plebem; sed illis succedunt parochi, et isti inferiores praelati, ut docet Clemens, epist. 1; ergo isti etiam illum statum perfectionis participant,

suntque in secundo gradu post Episcopos, sicut illi discipuli post Apostolos in secundo ordine fuerunt, teste Hieronymo, ep. 127 ad Fabiolam, marg. 6.

6. *Contraria sententia est D. Thomæ.* — Contrariam sententiam tradit D. Thomas, in d. quæst. 184, art. 6. Ejusque fundamentum est, quia hi prælati non consecrantur voto ad hæc munera exercenda, nec ad permanendum in illis; et ideo dici non possunt esse in statu perfectionis, etiamsi dici possint habere officium, vel ministerium ad perfectionem pertinentens. Et hanc opinionem docet ibi Cajetanus, licet fateatur diversitatem fere esse de modo loquendi, quod certe magna ex parte ita est. Ut ergo verborum contentionem, quoad fieri possit, evitemus, et rem ipsam explicemus, distinguamus illas duas voces, *status* et *perfectionis*, et de singulis videamus quomodo possint his pastoribus animarum attribui; et inde constabit an conjunctum, scilicet, *status perfectionis*, in eis reperitur.

7. *An prælati inferiores Episcopis habeant immutabilitatem, et obligentur ad permanendum in suo munere.* — *Pars negativa.* — *Probatur primo.* — Et primum, circa statum quæri potest an isti habeant in suis muneribus immutabilitatem sufficientem ad statum. Et ut quæstio clarius de re sit, interrogatio est an isti inferiores pastores teneantur, et in rigore obligentur ad permanendum in suo munere. Nam si obligantur, habebunt in eo munere immobilitatem ad statum sufficientem; secus vero erit si liberum eis est ministerium illud deserere. In hoc ergo puncto D. Thomas supra videtur negare absolute istos inferiores animarum pastores obligari ad perseverandum perpetuo in suo munere. Idem habet in d. quæst. 184, art. 6, et quæst. 198, art. 7, ad 4. Qui fundatur præcipue, quia isti pastores non se obligant voto, sicut Episcopi. Sed si intelligatur de proprio voto, jam ostensum est etiam Episcopos non obligari voto; si vero sumatur late pro pacto vel promissione mutua et onerosa facta cum Ecclesia, vel prælato ejus, unde constat hos pastores non habere obligationem proportionatam suo muneri? Respondet Cajetanus non habere illam de jure divino, sicut habent Episcopi, nec de humano, quia scriptum non est. Sed de hoc posteriori jure infra dicetur. De priori vero jam ostensum est, etiam Episcopos non habere illam obligationem absolute de jure divino. Si autem Episcopi dicantur illam habere medio pacto, quia naturale jus obligat ad pacta ser-

vanda, idem cum proportionem dicetur de his inferioribus, quia etiam de illis dicetur ex pacto obligari; nec oppositum probat Cajetanus, ut videbimus.

8. *Probatur secundo.* — Aliter videtur D. Thomas probare non esse in his pastoribus obligationem retinendi curam animarum, quia possunt libere eam deserere, ut ad statum religionis transeant. Id enim libere sine licentia Papæ vel Episcopi facere possunt, juxta decretum Concilii Toletani IV, c. 49, alias 50, ubi sic dicitur: *Clerici, qui Monachorum propositum appetunt, quia meliorem vitam se qui cupiunt, liberos eis ab Episcopo in monasterium largiri oportet ingressus, nec interdicti propositum eorum, qui ad contemplationis desiderium transire nituntur*; habetur in cap. unico, 19, quæst. 1, et in q. 2, c. 2, de his qui sub Episcopo curam habent animarum. Idem statuit Urbanus Papa II, dicens: *Si quis horum, qui in Ecclesia sua sub Episcopo populum retinet, et seculariter vivit, afflatus Spiritu Sancto in aliquo monasterio, vel regulari canoniam saltare se voluerit, quia lege privata ducitur, nulla ratio exigit ut a lege publica constringatur.* Et infra: *Quisquis ergo hoc spiritu ducitur, etiam Episcopo contradicente, eat liber nostra auctoritate.* Propter quæ jura idem docet D. Thomas, d. quæst. 184, a. 6, et quæst. 189, art. 7.

9. *Impugnatur ratio tradita.* — At vero ex hoc signo non colligitur, istos prælatos vel parochos non habere obligationem permanentem in suo munere sufficientem ad statum, sed ad summum probat non esse illam obligationem omnino absolutam, sed includere conditionem non repugnantem statui majoris perfectionis. Probatur a simili. Nam religiosus professus in una religione potest secundum jus commune transire ad arctiorem religionem, c. *Sane*, et c. *Licet*, de Regularibus; quod non obstat quominus antea esset in statu perfectionis, licet minus stricto vel perfecto. Et ratio est, quia immutabilitas status perfectionis per se solum opponitur retrocessionem, juxta verba Christi Domini, quæ ipse D. Thomas allegat, Luc. 9: *Qui mittit manum suam ad aratrum, et respicit retro, non est aptus regno Dei.* Et ideo non excludit ascensum ad ulteriorem gradum intra latitudinem status perfectionis. Hæc autem ratio non minus procedit in curato respectu religiosi status, quam in statu religioso inferiori respectu altioris; ergo, non obstante hac licentia transeundi ad religionem, poterit munus prælatorum infe-

riorum esse sufficienter immobile ad statum.

10. *Solvitur instantia Cajetani.* — Instat vero Cajetanus, quia si curati essent in statu perfectionis, essent in altiori statu quam religiosi, quia essent in illo ut perfectiores, et non tantum ut perficiendi, et consequenter non possent ad statum religionis transire. Sed hoc non obstat, quia, licet essent in statu perfectiorum, essent in illo in gradu imperfecto; et moraliter est melius et securius esse in statu perfectionis acquirendæ. Eo vel maxime quod totum hoc pendet ex jure Ecclesiæ, quæ censuit ad commune bonum animarum expedire, ut in Episcopis non fiat mutatio tam facile, sicut in parochis, quia facile potest per Episcoporum providentiam suppleri; quod non ita erat in Episcopis.

11. *Probatur tertio eadem pars negativa.* — Aliud denique signum hujus mutabilitatis repugnantis statui affert D. Thomas, quia isti pastores inferiores possunt renunciare suis officiis, seu beneficiis ac dignitatibus sine licentia; in quo differunt ab Episcopis. Unde colligit, eos non habere obligationem perpetuam, quam Episcopi habent, quia in obligatione de se perpetua solus Papa potest dispensare. Ergo non habent inferiores immobilitatem ad statum necessariam; nam hæc non est sine obligatione de se perpetua. Verumtamen etiam hæc ratio non caret difficultate; duobus enim modis potest intelligi, hos prælatos posse cedere suis muneribus vel officiis. Primo, quia sola sua voluntate sine dependentia ab aliquo superiore, et sine violatione alicujus juris possunt id facere, quia nulla obligatione, vel divina, vel ex lege humana, tenentur. Secundo, quod possint id facere consentiente vel dispensante superiore, et non aliter. Priori modo intellexit rationem illam Cajetanus. Ait enim nec jure divino, nec humano obligari hos ministros Ecclesiæ in suis muneribus perseverare, quia non invenitur tale jus scriptum.

12. *Impugnatur probatio.* — Sed quoad hanc partem contrarium videtur certum. Nam in cap. *Admonet*, de Renunciatione, Alexander III cuidam Episcopo mandat, ut non permittat suis clericis dimittere Ecclesias quas habent, *ipso inconsulto*, id est, *invito*, ut ibi significat glossa, et exponit Panormitanus, et sumitur ex aliis juribus, in quibus talis renunciatio sine licentia Episcopi prohibetur, ut patet ex cap. *Si quis vero*, cum tribus sequentibus, et cap. *Episcopus*, de loco, 7, q. 1, ubi clerici prohibentur deserere suas Ecclesias, vel transire ad alias sine suorum Episco-

porum licentia; et si faciant, revocari posse; et si pertinaces sint, graviter puniendos esse decernitur. Et est communis sententia Canonistarum, quos late refert Flammin., lib. 7, de Resignation. benef., quæst. 1, a principio. Eademque sententiam supponit D. Thomas, d. q. 184, art. 6, dicens, posse archidiaconum vel curatum relinquere suam Ecclesiam de licentia sui Episcopi, ubi licentiam tanquam necessariam postulat. Non esset autem necessaria, nisi præcederet obligatio saltem canonici juris.

13. *Rejicitur Cajetani responsio.* — Respondet autem Cajetanus hanc licentiam non requiri propter prohibitionem, vel quia curatus sit obligatus ad perpetuam curam animarum, sed propter obligationem fidelitatis quam debet Episcopo, eo quod officialis ejus est. Nam hoc, ait, *quilibet officialis debet domino suo.* Sed imprimis contrarium colligitur ex dictis juribus; et deinde sine jure positivo nulla esse posset talis obligatio fidelitatis propria et rigorosa, id est, quæ sub gravi culpa esset, et graviter ab Ecclesia puniri posset. Utrumque declaro. Quia vel illa obligatio, quam fidelitatis Cajetanus appellat, est mere naturalis, id est, absque interventu alicujus pacti, vel dispositionis legis humanæ, sed intrinsece orta ex ipso officio, ratione cujus dicitur officialis debere hoc domino suo, nisi a superiori domino vocetur, ut Cajetanus ait, etiam si speciale pactum de hoc non intercedat, nec lex ulla id disponat. Et hæc obligatio vel est nulla, vel ad summum esse potest ex quadam honestate vel decentia, non vero ex rigorosa, et, ut ita dicam, legali obligatione. Nullus enim famulus, operarius, aut minister vel officialis alterius, tenetur in suscepto ministerio, vel alterius servitio permanere, si de illa re pactum inter eos in ipsa conventionem non præcessit. Nam, secluso pacto, sicut dominus liber manet ad dimittendum famulum vel officialem, ita et officialis ad relinquendum dominum; quia hoc postulat mutua æqualitas, si aliter inter eos conventum non sit; nec potest dari naturale fundamentum majoris obligationis.

14. *Infirmatur ulterius eadem responsio.* — Igitur ex natura rei solum cogitari potest quidam urbanitatis titulus, ne quis insalutato domino vel prælato recedere videatur. At vero talis obligationis transgressio vel omissio per se non sufficit ad gravem culpam vel poenam, secluso jure positivo speciali. Et ad summum obligat ad petendam licentiam, non vero ad expectandum consensum. In his autem cura-

sit vel praelatis inferioribus obligatio est rigurosa, et non est tantum ad petendam licentiam, sed etiam ad consensum superioris expectandum, ut ex citatis juribus et Doctoribus constat. Imo Episcopus non potest illam licentiam dare sine gravi causa, ut eadem jura disponunt. Et specialiter Pius V, in Motu proprio 58, in Bullario, et incipit: *Quanta Ecclesie Dei*, etc. Denique ubi non est promissio, non est propria obligatio fidelitatis; ergo, seclusa promissione seu pacto, non potest talis obligatio naturalis affirmari; praesertim cum idem Cajetanus neget teneri curatos ad permanendum in suo munere ex jure divino naturali. Quod si quis dicat ibi intervenire pactum et promissionem, in qua talis obligatio fundetur, instamus imprimis ad hominem contra Cajetanum, quia tunc nulla erit in hoc differentia inter Episcopos et inferiores pastores. Deinde interrogabimus unde sit annexum illud pactum tali muneri; non enim ex solo jure divino naturali, quia posset Ecclesia statuere alium modum conferendi haec officia vel beneficia, vel recipiendi hos ministros sine tanto onere, nec id esset intrinsece malum; ergo fundamentum talis obligationis semper reducitur ad jus positivum, quo explicatum est talia ministeria cum tali onere, vel sub tali conditione conferri.

15. *Non requiritur votum ad status immutabilitatem.* — Quapropter, licet D. Thomas hanc obligationem ex pacto vel ecclesiastica lege agnoscere videatur, quatenus ait, quod sine licentia superioris tale officium dimitti non potest, nihilominus negat sufficere ad statum, quia illa obligatio non est talis, ut solus Summus Pontifex in ea possit dispensare, et aperte declarat vim rationis in hoc ponere, quod isti praelati non se obligant voto perpetuo ad retinendum tale munus; in hoc enim ponit differentiam inter ipsos et Episcopos, propter quam dicit, hos esse in statu perfectionis, et non inferiores. At contra hoc est, quia supra ostendimus tale votum non esse simpliciter necessarium ad statum, nec Episcopos habere illud distinctum a pacto incluso in conditione sub qua Episcopatum acceptant. Unde sumitur argumentum, quia in Episcopis sufficit obligatio in tali pacto, vel in Ecclesiae constitutione fundata. Ergo sufficere etiam in inferioribus; nam illi etiam sub simili conditione et tacito pacto tale munus acceptant.

16. *Non requiritur quod solus Papa possit dispensare.* — Neque obstat quod in Episcopis necessaria sit licentia Papae; in aliis, Epis-

coporum sufficiat. Quia hoc potest inde provenire, quod Episcopus non habet alium superiorem proximum; inferiores autem habent Episcopos superiores. Unde, quando praelatus non Episcopus ex privilegio soli Papae subiectus est, non potest sine licentia Papae suo muneri cedere, juxta capitulum ultimum de renunciatione. Et ipse Papa, quia superiorem in terris non habet, per se potest renunciare Papatui sine alterius hominis consensu, juxta cap. 1 de Renunciat., in 6, ibi: *Libere valet*, etc., ubi glossa et doctores id notant. Ergo, sicut in Episcopis non est contra rationem status quod de licentia Papae possint Episcopatum relinquere, ita nec in inferioribus praelatis obstat, quod ex licentia Episcopi renunciare valeant.

17. *Non obstat, quod difficilius dispensetur cum Episcopis.* — Et eadem ratione, non obstat quod haec licentia difficilius Episcopis quam caeteris concedatur, nec quod Episcopi non possint transire ad statum religiosum sine licentia obtenta, inferiores vero possunt. Tum quia haec omnia ex positivo jure pendunt, et quod statuit in Episcopis, posset etiam in aliis ordinare, si communi bono ita esset necessarium. Et e contrario posset etiam jure Ecclesiastico statui, ut Episcopus ad religionem sua sponte, et sine speciali licentia transire posset; nam hoc non est contra ullum divinum jus, sicut in speciali casu id concessum videtur in cap. *Per tuas*, de Voto. Tum etiam quia illa differentia solum est secundum magis et minus: unde solum potest ex illa inferri, statum Episcoporum esse firmiorem et nobiliorem, non vero quod in reliquis non sit etiam immobilitas ad statum sufficiens. Et ratio a priori est, quia quod pacto et jure communi stabilitum est, de se est moraliter satis firmum et stabile, etiamsi per dispensationem superioris mutari possit. Nam id quod per solam dispensationem alterari potest, et pendet a voluntate alterius, moraliter censetur esse subdito per se impossibile; ideoque contraria immobilitas ad statum sufficit. Praesertim quando ad talem mutationem magna causa de jure postulatur, ut in praesenti casu secundum jura necessarium est. Denique non invenitur major firmitas in ipso Summo Pontifice; imo illi non est necessaria alicujus hominis licentia, vel consensus, ut possit abdicare a se papatum; et nihilominus ratione illius non minus est in statu quam caeteri Episcopi, quia satis esse censetur quod habeat de se perpetuitatem, et quod illam mutationem facere

non possit, nisi ex gravissimis causis; ergo enim proportionem similis stabilitas in aliis sufficere.

18. *Probabile est, in praelatis inferioribus sufficientiam dari ad statum, seu stabilem vivendi modum.* — Quod ergo spectat ad nomen, et rationem status, attenda juris dispositione, satis probabili ratione defendi posset, esse in his praelatis inferioribus, seu in munere ac obligatione uniuscujusque illorum, sufficientiam ad statum, seu stabilem vivendi modum constituendum. Idque maxime locum habet imprimis in abbatibus, vel similibus praelatis, qui, licet non sint Episcopi quoad consecrationem, in reliquis habent jurisdictionem episcopalem, et immediate subsunt Papae; et ex vi sui muneris ita sunt perpetuo Ecclesiis suis addicti, ut sine licentia Papae illis cedere non possint; nam isti parum ab Episcopis in stabilitate differunt. Itemque fere est de quibusdam praelatis religionum perpetuis ex institutione sua; illi enim ultra statum religiosum, quem ex vi professionis habent, ratione muneris dici possunt esse in statu non solum acquirendi perfectionem, sed etiam perficiendi alios, ac subinde esse in statu perfectionis exercendae. Similes vero praelati vel regulares, vel si qui sunt seculares, qui ad certum tempus triennii vel sexennii hujusmodi curam habent, non poterunt ea ratione dici in statu, sed in officio, vel dignitate quadam. Denique inferiores pastores et curati, licet ex vi juris (ut dicebam) videantur immutabilitatem habere, nihilominus, considerato communi usu, quo receptum est ut facillime mutantur, et consequenter ut talia beneficia non assumant animo permanendi in illis perpetuo, sed vel ad alia pinguiora ascendendi, vel renuntiandi cum aliquo emolumento, vel simplici pensione, sine obligatione animarum; hoc, inquam, usu considerato, satis probabilis modus loquendi est, quod isti non statum assumere, sed ministerium, officium, vel dignitatem ecclesiasticam, pro illo tempore habere dicantur.

19. *An ex parte objecti detur ratio, cur praelati inferiores sint in statu vel officio perfectionis exercendae.* — Jam vero sequitur alterum membrum, an ex parte objecti seu materiae sit in his muneribus sufficiens ratio ob quam isti praelati in statu perfectionis esse, vel certe officium perfectionis exercere dicantur. Est autem sermo non de perfectione acquirenda, nam constat hos praelatos ex vi sui muneris non profiteri consiliorum observantiam, nec

alia media quae ad perfectionem acquirendam per se conducunt; quia eorum munera per se non ad propriam perfectionem, sed aliorum profectum ordinantur, ut ex dictis de Episcopis a fortiori constat. Igitur sermo est de perfectione exercenda. In quo puncto negari non potest quin isti pastores multum participant de perfectionis obligatione et exercitio ex vi sui muneris, sive vocetur status, sive officium. Et hoc maxime intendunt rationes primae opinionis. Et abstrahendo a nomine status, id fatetur ex parte D. Thomas, in d. q. 184, art. 6, ad 3, ubi de his inferioribus praelatis ait, *magis habere officium ad perfectionem pertinens, quam statum perfectionis*; quod quidem si intelligatur ratione nominis status vel officii, erit facile in his qui temporalem tantum administrationem habent; in aliis vero, qui habent illam ex se perpetuam, habet difficultatem jam tractatam.

20. *Quam differentiam constituat D. Thomas inter Episcopos et Praelatos inferiores in exercendis operibus perfectionis.* — At vero D. Thomas (ut etiam Cajetanus interpretatur) id videtur intelligere etiam ratione modi exercendi illa opera, quae ad perfectionem pertinent; unde inter hos inferiores et Episcopos differentiam constituit: *Quia pastorale officium et obligatio ponendi animam pro orbibus ad Episcopos principaliter pertinet, ad inferiores solum secundario, et ministerialiter, quantum eis ab Episcopo committitur.* Et Cajetanus addit: *Quod Episcopi assumunt curam animarum, ut agentia principalia, curati vero assumunt curam animarum, ut officiales principalium agentium.* Unde infert, eos non teneri naturali obligatione ad non deserendam curam animarum: *Quia officiales, ait, in virtute principalis agentis operantur, ut instrumenta, et sicut aliena agunt virtute, ita alienam exequuntur obligationem.* Unde in solutione ad 2 ejusdem articuli, dicit D. Thomas, et defendit Cajetanus, inferiores praelatos comparari ad Episcopos, *sicut balivi vel praepositi ad regem.*

21. *Episcopi perfectiori modo habent pastoralement curam, quam parochi.* — Probatur. — Hanc vero doctrinam late impugnant Henr. Gerson et Major supra. Ne autem propter defendendum modum loquendi (in quo, ut dixi, magna ex parte haec quaestio de perfectione hujus status versatur) aliqua falsa in aliis materiis et rebus gravius asserantur, suppono primo Episcopos altiori et perfectiori modo habere pastoralement curam, quam paro-